

УДК 351.82:338.24:332.12:352

JEL O 10, O20, R10

DOI: 10.31471/2409-0948-2020-1(21)-86-93

Сімків Лілія Євгенівна
доктор економічних наук, доцент
завідувача кафедри теорії економіки та управління
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
76019, Івано-Франківськ, вул. Карпатська, 15
e-mail: simkivlilya@gmail.com
ORCID <https://orcid.org/0000-0001-8270-237X>

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ РЕГІОНАЛЬНИМ І МІСЦЕВИМ РОЗВИТКОМ

Анотація. В статті обґрунтовано шляхи підвищення ефективності функціонування системи управління регіональним і місцевим розвитком в контексті забезпечення ендогенно-орієнтованого соціально-економічного розвитку регіонів України. Відповідно до поставленої мети, у роботі використано такі методи економічних досліджень: аналізу та синтезу; абстрактно-логічний – для формування мети та завдань дослідження; діалектичний та системного аналізу – для опрацювання теоретико-методичних положень, узагальнення літературних джерел, формування висновків.

Обґрунтовано, що для реформування системи управління регіональним розвитком необхідним є завершення реформи місцевого самоврядування та децентралізації влади; формування чіткої системи розподілу повноважень між органами управління різних рівнів та їх ресурсного забезпечення; вдосконалення процесів управління комунальною інфраструктурою; розширення можливостей органів місцевого самоврядування щодо фінансування витрат на соціально-економічний розвиток регіонів; забезпечення інституційної та ресурсної скоординованості реалізації регіональних стратегій та проектів розвитку.

Акцентується увага, що адміністративна децентралізація, передача органам місцевого самоврядування повноважень із самостійного управління територіями має супроводжуватися бюджетною децентралізацією. Бюджетна децентралізація сприятиме нарощенню фінансового потенціалу території, активізації інноваційно-інвестиційної діяльності, стимулюванню підприємницької активності, що в підсумку зміцнить економічний потенціал та забезпечить якісне економічне зростання.

Доведено, що практична реалізація визначених завдань, сприятиме удосконаленню системи управління регіональним і місцевим розвитком, забезпечить висхідну динаміку економічного розвитку територій, перетворить регіональні відмінності у нові можливості для соціально-економічного розвитку держави та її регіонів, що в комплексі створить підґрунтя для підвищення рівня якості життя населення, незалежно від місця його проживання.

Ключові слова: регіональна економічна політика, регіональний розвиток, місцевий розвиток, ендогенний потенціал, адміністративна децентралізація, бюджетна децентралізація.

Simkiv Liliia Yevgenivna
Doctor of Economic Sciences, assistant professor
Head of Department of theory of Economics and management
Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas
76019, Ivano-Frankivsk, St. Carpathian, 15
e-mail: simkivlilya@gmail.com

**IMPROVING THE EFFECTIVENESS OF THE REGIONAL AND LOCAL
DEVELOPMENT MANAGEMENT SYSTEM**

Abstract. The article substantiates ways to improve the regional and local development management system effectiveness in the context of ensuring endogenously-oriented socio-economic development of Ukrainian regions. According to the set goal, the following methods of economic research are used: analysis and synthesis; abstract-logical-to form the purpose and objectives of the study; dialectical and system analysis to process theoretical and methodological provisions, generalize literature sources, and make conclusions.

It is proved that the reform of the required regional development management system is the completion of local government reform and decentralization of power; the formation of a clear system of distribution of powers between bodies of different levels and their resource provision; the improved management of municipal infrastructure; empowerment of local governments in financing the cost of socio-economic development of regions; provision of institutional and resource coordination of the regional strategies and projects development.

Attention is drawn to the fact that administrative decentralization, the transfer of powers for independent management of territories to local self-government bodies should be accompanied by budgetary decentralization. Budget decentralization helps to increase the financial potential of the territory, activate innovation and investment activities, stimulate entrepreneurial activity, which will eventually strengthen the economic potential and ensure high-quality economic growth.

It is proved that the practical implementation of certain tasks will contribute to improving the regional and local development management system, ensure the upward dynamics of economic development of territories, turn regional differences into new opportunities for the state and its regions socio-economic development, which will create a basis for improving the quality of life, regardless of where people live.

Keywords: regional economic policy, regional development, local development, endogenous potential, administrative decentralization, budgetary decentralization.

Вступ. Поглиблення міжрегіональних та внутрішньорегіональних диспропорцій, дезінтеграція національного економічного простору зумовлюють необхідність змін у підходах до розробки та реалізації регіональної економічної політики. Регіональна економічна політика, повинна бути зорієнтована на раціоналізацію відносин між центром, регіонами і громадами, базуватися на засадах домінування такого підходу, що передбачає врахування ендегенних чинників розвитку території.

На сучасному етапі розвитку регіональна економічна політика характеризується зміщенням акцентів у сфері державного регулювання регіонального та територіального розвитку в напрямку адміністративної та фінансової децентралізації та супроводжується передачею повноважень і ресурсів на місцевий рівень. Тому цілком закономірно, метою цієї політики визначено: відхід від патерналістської моделі управління в державі; забезпечення спроможності місцевого самоврядування; побудова ефективної системи територіальної організації влади в Україні [1, с. 4].

Аналіз сучасних зарубіжних і вітчизняних досліджень і публікацій. Різні аспекти окресленої проблематики стали предметом наукових досліджень українських та зарубіжних учених. Зокрема, теоретичні та прикладні аспекти формування та реалізації

регіональної економічної політики в умовах інституційних трансформацій та розвитку інтеграційних процесів висвітлені в працях С. Білої [2], Б. Данилишина [4], Я. Жаліла [5], Жука [2], В. Кравціва [3], М. Кушніра [2], І. Сторонянської [1], А. Торе [6], О. Шевченка [2], С. Шульц [7] та ін.

Визначенню ролі та місця стратегічного планування в системі механізмів регіональної політики; аналізу особливостей використання програмних та фінансових інструментів реалізації регіональної політики та оцінці її ефективності присвячені праці К. Волінтіру [7], Г. Возняк [9], Г. Курляндської [10], О. Мігара [10], М. Де Сільва [10], М. Тромма [11] та ін.

Висвітлення невирішених раніше частин загальної проблеми. Однак в умовах реалізації реформи адміністративно-фінансової децентралізації, яка спрямована на перерозподіл повноважень і функцій між місцевим, регіональним та державним рівнем, подальших досліджень потребують шляхи підвищення ефективності функціонування системи управління регіональним і місцевим розвитком.

Формування цілей статті. Головною метою даного дослідження є формування шляхів підвищення ефективності функціонування системи управління регіональним і місцевим розвитком, які б дозволили забезпечити висхідну динаміку економічного розвитку на регіональному та місцевому рівнях, перетворити регіональні відмінності у нові можливості для соціально-економічного розвитку держави та її регіонів, що в комплексі створить підґрунтя для підвищення рівня якості життя населення, незалежно від місця його проживання.

Висвітлення основного матеріалу. Ефективність регіональної економічної політики, спроможної сформувати сприятливі умови для забезпечення якісного економічного зростання, соціальної та економічної єдності держави, динамічного збалансованого розвитку регіонів в значній мірі залежить від формування чітких пріоритетів та переліку завдань для їх досягнення.

Особливого значення при реалізації регіональної економічної політики набувають питання децентралізації повноважень центральних органів виконавчої влади та розмежування повноважень, функцій між місцевими органами виконавчої влади й органами місцевого самоврядування, які в межах своєї компетенції вирішують проблеми соціально-економічного розвитку територій.

Тому в сучасних умовах децентралізація влади в Україні стає важливим чинником трансформації завдань регіональної економічної політики. З огляду на це, регіональний розвиток в Україні на сучасному етапі набуває нових акцентів, а регіональна економічна політика нових пріоритетів та механізмів її реалізації.

Одним із стратегічних пріоритетів реалізації регіональної економічної політики має стати підвищення ефективності функціонування системи управління регіональним і місцевим розвитком. Реформування системи управління регіональним розвитком вимагає:

- завершення реформи місцевого самоврядування та децентралізації влади;
- формування чіткої системи розподілу повноважень між органами управління різних рівнів та їх ресурсного забезпечення;
- вдосконалення процесів управління комунальною інфраструктурою;
- розширення можливостей органів місцевого самоврядування щодо фінансування витрат на соціально-економічний розвиток регіонів;
- забезпечення інституційної та ресурсної скоординованості реалізації регіональних стратегій та проектів розвитку.

Необхідною передумовою поступу в країні загалом та регіонах, зокрема, є реформа децентралізації влади, яка передбачає модернізацію систем місцевого самоврядування та адміністративно-територіального устрою, удосконалення системи розподілу матеріальних, фінансових та інших ресурсів, започаткування ефективного механізму контролю за здійсненням делегованих повноважень на місцях. Саме процеси децентралізації відіграватимуть ключову роль у забезпеченні ендогенно-орієнтованого розвитку регіонів.

Погоджуємося з думкою Возняк Г. В., що для посилення ролі органів місцевого самоврядування у забезпеченні ендогенно-орієнтованого соціально-економічного розвитку регіонів першочерговим питанням, на сьогоднішній день, є завершення реформи адміністративно-територіального устрою, оскільки подальше створення об'єднаних територіальних громад деструктивно впливає на систему адміністративно-територіального устрою, особливо на районному рівні, посилює нераціональне використання як кадрових, так і фінансових ресурсів [9, с. 392].

Однак процес об'єднання територіальних громад в Україні відбувається досить повільними темпами, що породжує ряд проблем. Однією з них є дисбаланс районних бюджетів, які через втрату значних коштів, що надходили з територій об'єднаних громад і, як правило, були більш фінансово спроможними, змушені і надалі здійснювати фінансування соціальної сфери тих громад, які ще не об'єдналися. Ще однією проблемою залишається дисбаланс управління, пов'язаний з необхідністю утримувати штат як у місцевих державних адміністраціях, так і в об'єднаних громадах з тими ж функціями. При цьому видатки на їх утримання значно перевищують вигоди від їх діяльності.

В Україні проблемність завдань з реформування адміністративно-територіального устрою поглиблюється специфікою перехідного характеру суспільно-економічних процесів, в яких поєднуються сучасні демократичні прагнення з рецидивами суспільної ментальності тоталітарно-радянського періоду й методами управління, що дісталися в спадок. Тому цілком очевидним є той факт, що офіційно визначений курс на децентралізацію публічної влади й посилення дієвості місцевого самоврядування в Україні, з одного боку, відповідає загальноєвропейським тенденціям, а з іншого, – конкретні внутрішні та зовнішні соціально-економічні та політичні умови вимагають виваженості при реалізації цього курсу, всебічної обґрунтованості реформ, оцінки досвіду інших країн щодо здійснення адміністративно-територіальної реформи [3, с. 6].

Однак, як слушно стверджує Я. Жаліло, децентралізацію не слід розглядати як панацею, яка забезпечить вирішення проблем регіонального розвитку. Системність регіональних проблем вимагає інтегральних зусиль державних і регіональних органів влади та перезавантаження відповідної державної політики [5]. Децентралізацію доцільно розглядати як механізм досягнення стратегічних цілей, найвагомішою з яких є активізація економічного зростання в державі за принципом «знизу – вгору» за рахунок ефективного використання внутрішнього потенціалу територій [1, с. 4].

Ще одним важливим завданням, розв'язання якого матиме позитивний вплив на досягнення даної стратегічної цілі є чіткий розподіл повноважень між органами управління різних рівнів та їх фінансове забезпечення. Розподіл повноважень органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також повноважень між різними рівнями місцевого самоврядування дозволить підвищити відповідальність органів місцевого самоврядування і органів виконавчої влади за стан справ у регіонах та територіальних громадах, посилити контроль за належним виконанням ними своїх функцій, сприятиме уникненню конфліктів між посадовими особами місцевого самоврядування та виконавчої влади та досягти балансу інтересів у системі відносин держава – регіон – територіальна громада. Регіональні і місцеві органи управління мають бути наділені тими повноваженнями, які вони здатні реалізувати у відповідності із кадровим, організаційним та фінансовим забезпеченням. Адже саме вони знаходяться ближче до населення, краще знають його потреби і тому здатні задовольняти їх ефективніше, ніж центральні органи влади.

Як зазначає Б.М. Данилишин, «напрямок реформ щодо децентралізації управління є наскрізним відносно всієї ідеології становлення сучасної суспільно-економічної формації України. При цьому йдеться не про посилення управлінської вертикалі у регіонах та на місцях, а про формування нової "географії центрів відповідальності" за впорядкування суспільного життя та забезпечення територіального економічного розвитку» [4].

Мова йде про те, що проведення децентралізації влади разом із змінами бюджетування громад та регіонів дозволить забезпечити більш ефективно залучення різних суб'єктів до вирішення проблем регіонального розвитку, тобто забезпечить інклюзивність регіональної політики та одночасно підвищить відповідальність територіальних громад.

Децентралізація в Україні відбувається паралельно із адміністративно-територіальною реформою та цілим рядом секторальних реформ. Усі ці реформи є взаємообумовленими і взаємозалежними. Але при цьому необхідно акцентувати увагу на тому, що без завершення процесу модернізації адміністративно-територіального устрою України і формування об'єднаних територіальних громад, спроможних реалізовувати передані їм повноваження, подальше здійснення адміністративно-фінансової децентралізації і поширення її засад на усі громади базового рівня є неможливим.

В процесі децентралізації функції та повноваження регіональних органів влади значно скоротилися. У віданні регіонів залишилися: спеціалізована медицина, вищі навчальні заклади (I і II рівнів акредитації), дороги обласного значення, післядипломна освіта, спецшколи, розвиток культури, спорту, туризму та прогнозування регіонального соціально-економічного розвитку. Тобто децентралізація влади значно розширила повноваження саме місцевого самоврядування, а регіональні органи влади залишились без чітко визначених інструментів та фінансових ресурсів регулювання процесів соціально-економічного розвитку регіону. Це дає підстави говорити про те, що найбільш інституційно- та фінансово спроможними на сьогодні є два рівні публічної влади - національний і місцевий. Роль регіонального рівня значно послабилася, що породжує невдоволення регіональних політичних еліт через втрату ними своєї значимості.

Таким чином, адміністративна децентралізація, передача органам місцевого самоврядування повноважень із самостійного управління територіями має супроводжуватися бюджетною децентралізацією, яка сприятиме нарощенню фінансового потенціалу території, активізації інноваційно-інвестиційної діяльності, стимулюванню підприємницької активності, що в підсумку зміцнює економічний потенціал та забезпечує якісне економічне зростання.

Прерогативою бюджетної децентралізації є також і передача повноважень на місця та самостійність у прийнятті рішень при формуванні доходів та використанні бюджетних коштів. Територіальна наближеність влади до населення спонукає до посилення громадянської активності та підзвітності влади громаді, а обізнаність з проблемами сприяє ефективнішому їх вирішенню, ніж при централізованому управлінні [10].

Розширення можливостей органів місцевого самоврядування щодо фінансування витрат на соціально-економічний розвиток регіонів може досягатися на основі:

- децентралізації видатків (надання регіональним органам влади та органам місцевого самоврядування достатніх фінансових ресурсів на виконання їхніх повноважень і функцій);
- децентралізації доходів (закріплення за кожним рівнем управління переліку власних доходів, достатніх для належного і якісного виконання їхніх повноважень і функцій, та право самостійно встановлювати їх розміри);
- організаційної самостійності (право самостійно, під відповідальність регіональних органів влади та органів місцевого самоврядування формувати, затверджувати, виконувати фінансові плани, кошториси, бюджети, забезпечувати звітність і контроль тощо).

Таким чином, вагомим результатом децентралізації є зростання ролі місцевих органів влади в економічному та соціальному розвитку територій та їх відповідальності за надання державних послуг, збір податків і ін. Водночас існує ризик, що розширення повноважень може призвести до неефективного розподілу ресурсів та зростання корупції в умовах слабого інституційного потенціалу. Такі тенденції спостерігаються у багатьох відсталих регіонах Європи [8]. Крім того, ряд зарубіжних дослідників стверджують про

необхідність врахування таких ризиків децентралізації влади як адміністративна повільність, економічна неефективність, відсутність координації, збільшення напруженості тощо [12].

Погоджуємося з позицією науковців [1, с.7], що децентралізація влади не завжди супроводжується децентралізацією ресурсів для фінансування нових компетенцій. Як результат, значний дисбаланс між делегованими новими повноваженнями і доступними фінансовими ресурсами призводив, зокрема, до скорочення або неякісного надання соціальних послуг населенню. Зокрема у Польщі на початку впровадження реформи децентралізації влади через недостатнє фінансове забезпечення на місцях воєводствам бракувало спеціалістів, а відсутність податкових компетенцій не дозволяла формувати власну податкову політику та власними силами наповнювати місцеві бюджети [6].

Результати першого етапу реформи фінансової децентралізації в Україні підтвердили неспроможність більшості територіальних громад виконувати передбачені законом власні та делеговані повноваження. Основним чинником, що обумовлює такий стан речей, є нестабільність системи міжбюджетних відносин, яка не виконує своїх основних функцій: збалансування доходів та видатків місцевих бюджетів у короткостроковій перспективі, фінансового вирівнювання -в середньостроковій перспективі, стимулювання довгострокового розвитку територіальних громад, а відтак і регіонів – у довгостроковій перспективі. Внесення змін до регуляторних актів, які визначають розподіл повноважень між центральними органами влади та органами місцевого самоврядування (Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», Конституція України), встановлюють нормативи відрахувань (Бюджетний кодекс України, Податковий кодекс України) до місцевих бюджетів, а також розподіл субвенцій, сприятиме посиленню дієвості органів місцевого самоврядування в забезпеченні ендогенно-орієнтованого соціально-економічного розвитку регіонів.

Значною проблемою при проведенні реформ в Україні є організаційна та кадрова неспроможність до виконання поставлених перед органами місцевого самоврядування завдань внаслідок низького рівня кваліфікації їх посадових осіб. Як свідчить практика, частина персоналу в органах місцевого самоврядування виявилась неспроможною ефективно працювати, приймати оптимальні та своєчасні управлінські рішення, забезпечувати і контролювати реалізацію прийнятих планів і програм розвитку. Тому наступним важливим заходом є підвищення кваліфікаційного рівня службовців в органах місцевого самоврядування.

У зв'язку зі зміною статусу територіальних громад, районних і обласних рад виникає необхідність у формуванні нової генерації місцевих політиків та муніципальних службовців, які будуть діяти в принципово новій ситуації. Відповідно з метою підвищення кваліфікації персоналу і престижу служби в органах місцевого самоврядування необхідним є: збільшення соціальних гарантій, створення позитивного морально-психологічного клімату в колективі, перегляд критеріїв підвищення по службі, створення належних умов для професійного розвитку посадових осіб, посилення відповідальності працівників за виконання професійних обов'язків та за прийняті рішення.

Висновки. Таким чином, практична реалізація визначених завдань щодо підвищення ефективності функціонування системи управління регіональним і місцевим розвитком в контексті забезпечення ендогенно-орієнтованого соціально-економічного розвитку регіонів України передбачає досягнення наступних результатів:

- завершення процесу формування об'єднаних територіальних громад, що передбачає поширення децентралізації на територію всіх регіонів країни, комплексний підхід до процесу формування новостворених громад і початок реформування районного рівня виконавчої влади в Україні;
- збалансованість управлінських впливів центральних, регіональних та місцевих органів влади в управлінні соціально-економічним розвитком територій;

- посилення механізмів участі громадян і громадських організацій в управлінні територіальним розвитком і контролю за діяльністю органів місцевої влади;
- розвиток інтеграційних процесів шляхом посилення міжрегіонального та міжмуніципального співробітництва;
- стимулювання якісного економічного зростання та підвищенню рівня життя населення як в регіонах, так і в Україні загалом.

Література

1. Децентралізація в Україні та її вплив на соціально-економічний розвиток територій: методичні підходи та результати оцінювання: наукова доповідь / наук. ред. д.е.н., проф. Сторонянської І.З. Львів: ІРД НАНУ, 2018. 144 с. (Серія «Проблеми регіонального розвитку»)
2. Регіональний вимір соціально-економічного розвитку і засади нової регіональної політики. К.: НІСД, 2013. 82 с.
3. Територіальний розвиток та регіональна політика в Україні: актуальні проблеми, ризики та перспективи адміністративно-фінансової децентралізації / НАН України. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»; наук. редактор В.С. Кравців. Львів, 2017. 120 с. (Серія «Проблеми регіонального розвитку»).
4. Данилишин Б. М. Чи замінить децентралізація цілісність державної регіональної політики в Україні. URL: http://www.ukr.lb.ua/.../07/.../311395_chi_zaminit_detsentralizatsiya.ht.
5. Жаліло Я. Чи є потенціал для прискорення розвитку регіонів? *Дзеркало тижня*. 2018. №24-25 від 22 червня. URL: https://www.dt.ua/macrolevel/pro-principi-suchasnoyipolitiki-regionalnogo-rozvitku-281358_.html
6. André Torre (2017) Comment - The difficult equation of territorial reforms: from big is beautiful to the impossible simplification of the institutional layer-cake. URL: http://www.persee.fr/doc/estat_0336-1454_2017_num_497_1_10796
7. Шульц С.Л. Регіональна політика в Україні: еволюційні засади та стратегічні перспективи. *Регіональна економіка*. 2014. №3. С.26-36.
8. Mat Tromme, Clara Volintiru. Corruption Risks at the Local Level in the EU and EU Periphery Countries. URL: <http://www.oecd.org/corruption/integrity-forum/academic-papers/Tromme.pdf>
9. Возняк Г. В. Бюджетна політика соціально-економічного розвитку регіонів України в умовах фінансової децентралізації: дис. ... докт. екон. наук: 08.00.08. Київ, 2017. 575 с.
10. Де Сильва М., О. Мигара, Г. В. Курляндская Межбюджетные отношения в России: тенденции, противорчия, пути реформирования. *Економіка розвитку регіона: проблеми, поиски, перспективи: ежегодник*. Волгоград: Изд-во ВолГУ, 2006. Т. 2, вып. 7. С. 9 – 20.
11. Mat Tromme, Clara Volintiru. Corruption Risks at the Local Level in the EU and EU Periphery Countries. URL: <http://www.oecd.org/corruption/integrity-forum/academic-papers/Tromme.pdf>
12. ALDA (2011) Decentralization and Local Governance in South Eastern Europe and Southern Caucasus. URL: <http://www.alda-europe.eu/plus/public/publications/72-Decentralization-and-Local-Governance-in-SEE-web-30062011.pdf>

References

1. Storonyans'ka I.Z. (Eds.). (2018). Detsentralizatsiya v Ukrayini ta yiyi sotsial'no-ekonomichnyy shlyakh: metodychni pidkhody ta otsinky otsinky: naukova nauka [Decentralization in Ukraine and its Socio-Economic Path: Methodological Approaches and Assessment Assessments: Scientific Report].L'viv: IRD NANU (Seriya «Problemy rehional'noho rozvytku») [in Ukrainian].
2. Regionalnyi vymir sotsialno-ekonomichnogo rozvytku i zasady regionalnoi polityky. (2013). K.: NISD [in Ukrainian].
3. Kravtsiv, V.S. (Eds.). (2017). Terytorial'nyy rozvytok ta rehional'na polityka v Ukrayini: aktual'ni problemy, ryzyky ta perspektyvy administratyvno-finansovoyi detsentralizatsiyi [Territorial Development and Regional Policy in Ukraine: Current Issues, Risks and Prospects of Administrative and Financial Decentralization]. L'viv: IRD NANU (Seriya «Problemy rehional'noho rozvytku»).
4. Danylyshyn, B.M. Chy zaminyt' detsentralizatsiya tsilisnist' derzhavnoyi rehional'noyi polityky v Ukrayini [Will decentralization replace the integrity of state regional policy [in Ukraine] Retrieved from http://www.ukr.lb.ua/.../07/.../311395_chi_zaminit_detsentralizatsiya.ht. [in Ukrainian].
5. Zhalilo, YA. (2018). Chy ye potentsial dlya pryskorennya rozvytku rehioniv? [Regret J. Is there any potential for accelerating regional development?].*Dzerkalo tyzhnya*. №24-25 vid 22 chervnya. Retrieved from https://www.dt.ua/macrolevel/pro-principi-suchasnoyipolitiki-regionalnogo-rozvitku-281358_.html [in Ukrainian].
6. André Torre (2017) Comment - The difficult equation of territorial reforms: from big is beautiful to the impossible simplification of the institutional layer-cake Retrieved from http://www.persee.fr/doc/estat_0336-1454_2017_num_497_1_10796
7. Shul'ts, S.L. (2014). Rehionalna polityka v Ukrayini: evolyutsiyini zasady ta stratehichni perspektyvy [Regional Policy in Ukraine: Evolutionary Principles and Strategic Perspectives]*Rehionalna ekonomika - Regional economics*, 3, 26-36 [in Ukrainian].
8. Mat Tromme, Clara Volintiru. Corruption Risks at the Local Level in the EU and EU Periphery Countries. Retrieved from <http://www.oecd.org/corruption/integrity-forum/academic-papers/Tromme.pdf>
9. Voznyak, H. V. (2017). Byudzhetna polityka sotsial'no-ekonomichnoho rozvytku rehioniv Ukrayiny v umovakh finansovoyi detsentralizatsiyi [Budget Policy of Socio-Economic Development of Ukrainian Regions in the Conditions of Financial Decentralization].*Doctor's thesis*.Kyiv.[in Ukrainian].
10. De Sil'va, M., Migara, O., Kurlyandskaya, G. V. (2006). Mezhyudzhetnyye otnosheniya v Rossii: tendentsii, protivorchiya, puti reformirovaniya [Inter-budgetary relations in Russia: trends, contradictions, ways of reforming]. *Ekonomika razvitiya regiona: problemy, poiski, perspektyvy: yezhegodnik [Regional development economics: problems, searches, prospects: yearbook]*. Volgograd, T. 2, 7, 9 – 20 [in Russian]
11. Mat Tromme, Clara Volintiru. Corruption Risks at the Local Level in the EU and EU Periphery Countries. Retrieved from <http://www.oecd.org/corruption/integrity-forum/academic-papers/Tromme.pdf>
12. ALDA (2011). Decentralization and Local Governance in South Eastern Europe and Southern Caucasus. Retrieved from <http://www.alda-europe.eu/plus/public/publications/72-Decentralization-and-Local-Governance-in-SEE-web-30062011.pdf>